

Diversi Tractatvs

Coloniae Agrippinae, 1629

Qvæstio VI. Quodnam sit Iudicis officium in processu contra maleficas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

suspiciatur; alij verè nocentes exinde occasionem accipient, facinora sua Confessarium callidè celandi, non sine graui sacrilegio, & animarum suarum pernicio. III. Quia si Confessarius plures Sagas, vel alios supplicij Reos audire solitus, de vniuersis, non item aliorum innocentia contestetur; hoc ipso aliorum nocentiam tacitè confirmare videtur, sicuti in simili dicam *lib. 5. tract. 6. c. 14. ver. Quinto.*

QVÆSTIO VI.

Quodnam sit Iudicis officium in processu contra maleficas?

Respondeo I. Vt nulla capiatur, & ad iudicarium processum trahatur, nisi adsit verisimile criminis commissi indicium: & non sola delatio personarum infamium: siue sola infamia ab hominibus vilibus, & improbis orta, sine probabili causa, aut coniectura, sicuti videre est apud Farinac. *l. 1. tit. 5. q. 42.* & dixi explicatius hoc *c. in fine, q. 2. II.* Vt secundum numerum delationum, & grauitatem indiciorum, deueniat ad torturam: neq; seuerius, aut sæpius Reum torqueat, quam indicia exigant. Dicunt tamen Doctores, quod in crimine hæresis (cui propter grauitatem, crimen maleficij æquiparatur, teste Binsfeld. *memb. 2. conclus. 1. §. hac questio. Delrio lib. 5. sect. 5. prope finem.*) Iudices proniores esse soleant ad torturam; cum sit crimen valde

perniciosum, suapte natura occultum, ac plena probatione plerumque destitutum, *arg. l. Diuus ff. de qu. & ex communi testatur Ioanes Ro-yas tract. de heret. assert. 31. n. 296.* Addunt aliqui, dicta crimina adeò detestabilia, & perniciofa, vt quamuis interdum accidat quibusdam paucis ex denuntiantium malicia iniuriam fieri, potius id permittendum sit; quam vt bonum publicum per Magistratus dissimulationem periclitetur. Arbitror tamen dicendum esse, etiam in hoc crimine veneficij, & alijs similibus, requiri indicia absolūtè grauia, vt aliquis tanquã reus capi, & ad criminalem processum trahi possit, vt docet Delrius *lib. 5. disqu. 3.* Grauiora autem indicia necessaria sunt, si persona denunciata, vel aliter suspecta, magni nominis sit, dignitatis, aut status, v.g. clericalis. Ad torturam verò suspecto inferendam generalis regula est, *ex l. 1. ff. de questionibus;* Quod talia indicia opus sint, quibus animus Iudicis planè inclinetur ad existimandum, hominem noxium esse: vt iam nihil aliud deesse videatur, quam ipsius Rei confessio, sicuti bene explicat Marr. Delrius *lib. 5. disqu. Magicæ sect. 3. §. ad assumendas.*

Controuersia autem inter Doctores est, *Vtrum Reus de maleficio condemnari possit mortis pena propter multiplicatas personarum infamium denuntiationes, et si ipsemet crimen confessus non sit?* Affirmant Binsfeld *de conf. malef. memb. 2. concl. 7.* Gomez *3. resolutio. 12. num.*

27

num. 18. & alij plerique, contra Pro-
sperum Farinacium *quest. 43. nu. 39.*
62. Martinum Deltrium *lib. 5. sect. 5.*
Ratio est: Quia licet depositio seu
testimonium personæ infamis mi-
nus ponderis habeat, tamen indi-
cium aliquod facit: tantoq; maius,
quandò plarium infamium perso-
narum depositiones concurrunt &
consentiant. Ergo fieri potest, tot
personas, v.g. duodecim, aut quin-
decim Sagas de proprio crimine
confessas, aliam vt sociam perseue-
ranter denuntiare, vt exinde oria-
tur indicium moraliter certum seu
indubitatum, quod plena proba-
tioni in criminib. exceptis, suapte
natura occultis, æquivalere debet.

Hæc sententia vera est, per se lo-
quendo, & secundum eam in praxi
procedendum est in hæresis crimi-
ne. Verùm quod attinet ad crimen
sagarum seu maleficarum, alia diffi-
cultas non modica se offert. Nam
vt testimonia, seu depositiones plu-
rium ad condemnationem homi-
nis non confessi sufficiant, debent
ij esse contestes, id est, testificari de
eodem facto particulari, sicuti su-
ptà ex communi docui. Atqui exi-
stimo, vix vnquam accidere, vt de-
cem, aut duodecim Sagæ in ean-
dem personam denuntiando con-
sentientes, de eodem particulari fa-
cto contestentur. Aut enim con-
fessæ, & de socijs interrogatæ id so-
lùm dicunt, Titiam quoque malefi-
cā esse: cuiusmodi tamen denuntia-
tiones, nisi particularium factorum

indicijs specificentur, nihil aliud
generare possunt, quàm infamiam
commissi criminis; quæ si sola sit,
patùm probat. Accedit hoc loco,
quòd maleficæ interrogatæ de so-
cijs interdum aliquas prodant; non
quia eas verè tales esse sciunt, sed
quia propter earandem in hoc ge-
nere infamiam, vel antecedentem
capturam, tales esse suspicantur. Sin
verò vltèrius examinatæ specialia
facta denuntient, vix accider, vt
multæ in eodem particulari cōsen-
tiant: sed vna dicet, se ante tres an-
nos: altera se ante duos annos Ti-
tiam in conuentu Sagarum, ac Dæ-
monum vidisse: tertia, se eandem
sociam habuisse in creanda tem-
pestate: quarta se sociam habu-
isse in alio magiæ genere. Cuius-
modi denuntiationes infamium
personarum, quantumuis multipli-
citas, si solæ sint, & non alijs gra-
uioribus indicatijs, aut testimonijs
confirmatæ, arbitror ad condem-
natoriam sententiã haud sufficere.

QVÆSTIO VII.

*Vtrum condemnati ad ignem viui combu-
rendi, an prius strangulandi sint?*

*Resp. ex doctrina Couar. 2. resol. cap.
10. nu. 9. Iulij Clari 5. fin. q. 99. n. 7.
Binsfeld. cit. memb. 2. concl. 7. dub. 4. &
dico I. Si lex ob criminis atrocita-
tem iubeat Reum igne comburi,
o z . intel-*